

การคุ้มครองผู้บริโภคจากอาหารที่ก่อให้เกิดภูมิแพ้ Protection of Consumers Against Allergic Food

ปณยา ลากสมบุญยัง¹
Panaya Lapsombunying

Received May 26, 2021 & Revise June 22, 2021 & Accepted September 30, 2021

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการคุ้มครองผู้บริโภคจากอาหารที่ก่อให้เกิดภูมิแพ้ว่ามีการคุ้มครองผู้บริโภคจากสารก่อภูมิแพ้ที่อยู่ในอาหารในภาชนะบรรจุและอาหารที่ไม่ได้อยู่ในภาชนะบรรจุว่ามีสภาพปัญหาอย่างไร โดยศึกษาอาศัยการค้นคว้าวิจัยเอกสาร จากหนังสือทางกฎหมาย บทความทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ความเห็นของนักวิชาการในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ปัญหา ซึ่งจากการศึกษาพบว่าในกฎหมายประเทศไทย มีประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 384) พ.ศ. 2560 เรื่องการแสดงฉลากของอาหารในภาชนะบรรจุ (ฉบับที่ 2) ข้อ 4 กำหนดการแสดงฉลากของอาหารในภาชนะจะต้องมีข้อความแสดงรายละเอียดประเภทหรือชนิดของสารก่อภูมิแพ้หรือสารที่ก่อภาวะภูมิไวเกิน แต่ประกาศกระทรวงสาธารณสุขดังกล่าวนั้น ไม่ครอบคลุมถึงอาหารที่ไม่ได้อยู่ในภาชนะบรรจุ และไม่ครอบคลุมถึงวิธีการแสดงการแจ้งเตือนสารก่อภูมิแพ้สำหรับในรูปแบบสัญลักษณ์ รวมถึงการแก้ไขเพิ่มเติมสารก่อภูมิแพ้ที่กำหนดให้แจ้งเตือนด้วย ตลอดถึงความไม่ได้สัดส่วนของการกำหนดโทษในการลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืน เนื่องจากบทกำหนดโทษในประกาศดังกล่าวตามมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามหมื่นบาท และยังไม่มีมาตรการในส่วนการเรียกคืนผลิตภัณฑ์อาหารที่ฝ่าฝืนกฎหมายการคุ้มครองผู้บริโภคที่มีสารก่อภูมิแพ้หรือสารที่ก่อภาวะภูมิไวเกิน จึงเห็นควรมีการปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มเติมประกาศกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2560 เรื่องการแสดงฉลากของอาหารในภาชนะบรรจุ และให้ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่องการแสดงฉลากของอาหารที่อยู่ในภาชนะบรรจุเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคจากอาหารที่ก่อให้เกิดภูมิแพ้ ต่อไป

คำสำคัญ : “กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค,” “อาหาร,” “แพ้อาหาร”

Abstract

The objective of study was to investigate protection of consumers against allergic food. That there is protection of consumers from food allergens. Both food in a package and

¹นิติศาสตรมหาบัณฑิต, สาขากฎหมายเอกชน, คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

E-Mail : panayaface@gmail.com

food that is not in a package by studying the research documents from legal books both in Thai and foreign languages and academic articles Related research opinions of scholars in various fields related Information from electronic media as a guideline for analyzing the problem. The study revealed that in the Thai law there is a notification of the Ministry of Public Health (No. 384) B.E. 2560 (2017), Article 4 (No.2) Labeling of food in containers ; Determine the labeling of food in the container must have a detailed message. Types or types of allergens or substances that cause hypersensitivity. However, the Ministry of Public Health are not covered to unpackaged foods and not comprehensive on how to display the food allergen alert in the form of symbols. Including the amendment to the food allergen have to alert. As well as the inequality of the penalty to punish those who violate. Due to the penalties in such announcements under Section 51 of the Food Act, B.E. 2522 and its amendments stipulate that shall be liable to a fine of not more than thirty thousand baht. Also clarity about the food recall that violates the law on consumer protection with food allergens. Therefore, there should be an improvement and amendment to the Notification of the Ministry of Public Health B.E. 2560 (2017) regarding the labeling of food in containers and to issue a notification of the Ministry of Public Health regarding the labeling of food in containers to protect consumers from food that causes allergy.

Keywords : “Consumer Protection Law,” “Food,” “Food Allergies”

บทนำ

การแพ้อาหาร(Food allergy) เกิดขึ้นจากการรับประทานอาหารที่มีสารก่อภูมิแพ้เข้าไปในร่างกายจึงเป็นเหตุให้ไปกระตุ้นระบบภูมิคุ้มกันในร่างกายที่เกี่ยวข้องกับระบบ IgE (IgE mediated) ส่วนใหญ่เป็นการแพ้แบบ Type I reaction หรือ Immediate Hypersensitivity (National Food Institute Ministry of Industry, 2021, Page 1) ซึ่งการแพ้อาหารนั้นเป็นอันตรายต่อสุขภาพเป็นอย่างมาก เนื่องการรับประทานอาหารที่มีสารก่อภูมิแพ้ในปริมาณเพียงเล็กน้อยอาจเป็นเหตุให้เกิดการแพ้ที่รุนแรงและอาจถึงขั้นเสียชีวิตได้

ผู้บริโภคมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคพ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(Consumer Protection Act, B.E. 2522 and Amendment) ดังนี้ 1. สิทธิที่จะได้รับข่าวสาร รวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับอาหาร ได้แก่ สิทธิที่จะได้รับการโฆษณาหรือการแสดงฉลากตามความเป็นจริงและปราศจากพิษภัยแก่ผู้บริโภค รวมตลอดถึงสิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูล

เกี่ยวกับอาหารอย่างถูกต้อง และเพียงพอที่จะไม่หลงผิดในการซื้ออาหารโดยไม่เป็นธรรม 2. สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการรับประทานอาหาร ได้แก่ สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยในการรับประทานอาหาร ที่มีสภาพและคุณภาพได้มาตรฐาน ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกาย 3. สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหาย ได้แก่ สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองและชดเชยค่าเสียหาย เมื่อมีการละเมิดสิทธิของผู้บริโภคตามข้อ 1, และ 2 ดังกล่าว (Office of the Consumer Protection Board, 2021)

ปัจจุบันในประเทศไทยมีประกาศกระทรวงสาธารณสุข(ฉบับที่ 367) พ.ศ. 2557 เรื่อง การแสดงฉลากของอาหารในภาชนะบรรจุ(ฉบับที่ 2) (Notification of the Ministry of Public Health (No. 367) B.E. 2557 (2014)1 Re: Labeling of Prepackaged Foods (No. 2)) ที่ออกตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(Food Act, B.E. 2522 and amended) โดยกำหนดให้อาหารในภาชนะบรรจุที่ผลิตเพื่อจำหน่าย นำเข้าเพื่อจำหน่าย หรือที่จำหน่าย ต้องมีข้อความแสดงรายละเอียดข้อมูลสำหรับผู้แพ้อาหาร แต่ประกาศกระทรวงสาธารณสุขนั้น ไม่ครอบคลุมถึงอาหารที่ไม่ได้อยู่ในภาชนะหรือบรรจุภัณฑ์ ยกตัวอย่างเช่น การจำหน่ายอาหารในห้างสรรพสินค้า ภัตตาคาร หรือการจำหน่ายอาหารในสถาบันต่าง ๆ เช่น โรงเรียน มหาวิทยาลัย โรงพยาบาล เป็นต้น หรือการจำหน่ายในช่องทางอื่น เช่น การโทรศัพท์สั่งอาหารแบบซื้อกลับบ้าน และการสั่งซื้ออาหารทางอินเทอร์เน็ต และจำหน่ายอาหารผ่านเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ และในปัจจุบันยังพบว่ามีกรณีการมีคำกับข้อความเรื่องข้อมูลสารก่อภูมิแพ้ในอาหารไม่ถูกต้องและไม่เป็นไปตามหลักประกาศกระทรวงสาธารณสุข(ฉบับที่ 367) พ.ศ. 2557 เรื่อง การแสดงฉลากของอาหารในภาชนะบรรจุ(ฉบับที่ 2)(Notification of the Ministry of Public Health (No. 367) B.E. 2557 (2014) Re : Labeling of Prepackaged Foods(No. 2)) เป็นจำนวนมาก ในกรณีที่มีผู้ใดฝ่าฝืนประกาศดังกล่าว มาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(Food Act, B.E. 2522 and amended) ได้กำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนเป็นโทษปรับไม่เกิน 30,000 บาท เพียงอย่างเดียวไม่ได้บัญญัติโทษจำคุกไว้ลงโทษผู้กระทำความผิดแต่อย่างใด จึงไม่ได้สัดส่วนในเรื่องของความผิดที่ผู้บริโภคอาจถึงแก่ชีวิตได้ เนื่องการที่ผู้บริโภคไม่ได้ข้อมูลสารก่อภูมิแพ้หรือได้รับอย่างไม่ถูกต้อง ประกอบกับการมีบทลงโทษเป็นการปรับเป็นจำนวนเงินที่น้อยมาก เมื่อเทียบกับผลกำไรที่ผู้ประกอบการธุรกิจจำหน่ายอาหารพึงจะได้รับ จะเห็นได้ว่าบทลงโทษนั้นไม่ได้สัดส่วนในเรื่องของความผิด จึงไม่เพียงพอที่จะควบคุมการกำกับข้อความเรื่องการแจ้งเตือนข้อมูลสารก่อให้เกิดภูมิแพ้อาหารให้เป็นไปตามกฎหมาย นอกจากนี้ยังไม่มีความชัดเจนในกระบวนการเรียกคืนผลิตภัณฑ์อาหารที่ไม่ได้กำกับหรือกำกับไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการให้ข้อมูลสารก่อภูมิแพ้อาหาร

การศึกษาปัญหาในเรื่องดังกล่าว เพื่อหาแนวทางในการเสนอแนะการแก้ไขปัญหการให้ข้อมูลสารก่อภูมิแพ้อาหารเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคในประเด็นดังต่อไปนี้ (1) ปัญหาเรื่องความไม่ครอบคลุมของกฎหมายเกี่ยวกับการให้ข้อมูลอาหารที่มีสารก่อภูมิแพ้อาหาร (2) ปัญหาเรื่องไม่มีกฎหมายบังคับการให้ข้อมูลอาหารที่มีสารก่อภูมิแพ้อาหารที่ไม่ได้อยู่ในภาชนะบรรจุ (3) ปัญหาเรื่องบทกำหนดโทษ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาปัญหาเรื่องความไม่ครอบคลุมของกฎหมายเกี่ยวกับการให้ข้อมูลอาหารที่มีสารก่อภูมิแพ้
2. เพื่อศึกษาปัญหาเรื่องไม่มีกฎหมายบังคับการให้ข้อมูลอาหารที่มีสารก่อภูมิแพ้สำหรับอาหารที่ไม่ได้อยู่ใน
3. เพื่อศึกษาปัญหาเรื่องบทกำหนดโทษ

การทบทวนวรรณกรรม และแนวคิด

แนวคิดการคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหารเป็นกรณีที่ถูกกฎหมายมีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคเกี่ยวกับอาหารเป็นการเฉพาะเจาะจงเพราะว่าเป็นสินค้าที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและความปลอดภัยของผู้บริโภคโดยตรง(Nontawat Nawatrakulpisut, 2017, page 10) ซึ่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. 2551(National Food Board Act, B.E. 2551) ได้ให้บัญญัติบทนิยามศัพท์ของคำว่า “ความปลอดภัยด้านอาหาร” ไว้ในมาตรา 3 ความว่า ความปลอดภัยด้านอาหาร หมายความว่า การจัดการให้อาหารและสินค้าเกษตร ที่นำมาเป็นอาหารบริโภคสำหรับมนุษย์มีความปลอดภัย โดยไม่มีลักษณะเป็นอาหารไม่บริสุทธิ์ตามที่กฎหมายว่าด้วยอาหาร และตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งอาหารที่มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ด้วย

- (1) อาหารที่มีจุลินทรีย์ก่อโรคหรือสิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพเจือปนอยู่
- (2) อาหารที่มีสารหรือวัตถุเคมีเจือปนอยู่ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องในปริมาณที่อาจ เป็นเหตุให้เกิดอันตราย หรือสามารถสะสมในร่างกายที่ก่อให้เกิดโรค หรือผลกระทบต่อสุขภาพ
- (3) อาหารที่ได้ผลิต ประคบ บรรจุ ขนส่งหรือมีการเก็บรักษาไว้โดยไม่ถูกสุขลักษณะ
- (4) อาหารที่ผลิตจากสัตว์ หรือผลผลิตจากสัตว์ที่เป็นโรคอันอาจติดต่อถึงคนได้
- (5) อาหารที่ผลิต ประคบจากสัตว์และพืช หรือผลผลิตจากสัตว์และพืช ที่มีสารเคมีอันตราย เกสซ์เคมีภัณฑ์ หรือยาปฏิชีวนะตกค้างในปริมาณที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ
- (6) อาหารที่มีภาชนะบรรจุประกอบด้วยวัตถุที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ(Nattaporn Preechathammarat, 2020, page7)

ในขณะนี้ผู้ที่ศึกษาการคุ้มครองผู้บริโภคจากสารอาหารที่ก่อให้เกิดภูมิแพ้ ได้แก่ Kan Phanthawong (2018) ที่ศึกษาเรื่องปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมอาหารที่ก่อให้เกิดภูมิแพ้ โดยมีวัตถุประสงค์ศึกษาถึงแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคจากอาหารที่ก่อให้เกิดการภูมิแพ้ เปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ Supachai Nongchang (2016) ที่ศึกษาเรื่องมาตรการทางกฎหมาย ในการบังคับให้มีข้อความเตือนภัยจากโรคภูมิแพ้ลงไว้ในฉลากอาหารสำเร็จรูป โดยมีวัตถุประสงค์ศึกษา แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายในการบังคับให้มีข้อความเตือนภัยจากโรคภูมิแพ้ลงไว้ใน

ฉลากอาหารสำเร็จรูป Kultida Kobkarn (2017) ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาด้านนิติเวชศาสตร์ มาตรฐานติดฉลากสารก่อภูมิแพ้สินค้า Coconut Milk Drink ของไทยที่ส่งออกไปยังประเทศออสเตรเลีย โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาถึงมาตรการฉลากสินค้า Coconut Milk Drink ที่ส่งออกไปออสเตรเลีย เปรียบเทียบกับมาตรฐานสากล และ Thanthamon Petchhuan (2013) ที่ศึกษาเรื่องปัญหาทางกฎหมายในการควบคุมอาหารที่ก่อให้เกิดภูมิแพ้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภค แนวคิดด้านฉลาก สุขอนามัยอาหาร และความหมายของอาหารที่ก่อให้เกิดภูมิแพ้และสารก่อภูมิแพ้ในอาหาร

ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การบทความนี้มุ่งศึกษากฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคจากสารก่อภูมิแพ้ในอาหาร ทั้งในอาหารที่อยู่ในภาชนะบรรจุและอาหารที่ไม่ได้อยู่ในภาชนะบรรจุ รวมถึงโทษ โดยมีพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (Food Act, B.E. 2522 and amended) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 367) พ.ศ. 2557 เรื่อง การแสดงฉลากของอาหารในภาชนะบรรจุ (ฉบับที่ 2) (Notification of the Ministry of Public Health (No. 367) B.E. 2557 (2014) Re: Labeling of Prepackaged Foods (No. 2)) และประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 384) พ.ศ. 2560 เรื่อง การแสดงฉลากอาหารไม่มีกลูเตน (Ministry of Public Health (No. 384) B.E. 2560 (2017) Re : Labeling of Gluten-free Foods) ว่ามีความครอบคลุมในการคุ้มครองผู้บริโภคจากสารก่อภูมิแพ้ในอาหารหรือไม่ และโทษและมาตรการในการบังคับทางกฎหมายมีความเหมาะสมหรือไม่ ตลอดจนมาตรการทางกฎหมายที่กำกับดูแลเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคจากสารก่อภูมิแพ้ในอาหารในต่างประเทศว่ามีแนวทางและหลักเกณฑ์ในการคุ้มครองผู้บริโภคอย่างไร

2. ขอบเขตด้านเวลา

ผู้เขียนดำเนินการศึกษาระหว่าง เดือนมกราคม พ.ศ. 2563 - เดือนเมษายน พ.ศ. 2564

สมมติฐานการศึกษา

มาตรการทางกฎหมายที่คุ้มครองผู้บริโภคจากสารก่อภูมิแพ้ในอาหารตาม พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (Food Act, B.E. 2522 and amended) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 367) พ.ศ. 2557 เรื่อง การแสดงฉลากของอาหารในภาชนะบรรจุ (ฉบับที่ 2) (Notification of the Ministry of Public Health (No. 367) B.E. 2557 (2014) Re : Labeling of Prepackaged Foods (No. 2)) และประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 384) พ.ศ. 2560 เรื่อง การแสดงฉลากอาหารไม่มีกลูเตน (Ministry of Public Health (No. 384) B.E. 2560 (2017) Re : Labeling of Gluten-free Foods) ยังไม่ครอบคลุมถึงอาหารที่ไม่ได้อยู่ในภาชนะบรรจุ จึงไม่สามารถให้ความคุ้มครองและเยียวยาความเสียหายที่จะเกิดขึ้น

กับผู้บริโภคได้เป็นเหตุให้ผู้บริโภคที่แพ้อาหารไม่ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องอย่างเพียงพอและอาจก่อให้เกิดอันตรายกับร่างกายและอาจเสียชีวิตได้ จึงควรปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มเติมมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคจากสารก่อภูมิแพ้อาหารให้เหมาะสมเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคเนื่องด้วยการให้ข้อมูลอาหารที่มีสารก่อภูมิแพ้อาหารเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้บริโภคที่จะต้องนำมาใช้ในการประกอบการตัดสินใจซื้ออาหารเพื่อลดความเสี่ยงและจะช่วยให้การบรรเทาความเสียหายและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภคได้

วิธีการดำเนินการศึกษา

บทความนี้ศึกษาโดยอาศัยการค้นคว้าวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นการศึกษาที่ผู้เขียนทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ได้แก่ ตำราทางกฎหมาย ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ และบทความทางวิชาการ งานวิจัย ความเห็นของนักวิชาการในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคจากสารก่อภูมิแพ้อาหาร ข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อนำมาวิเคราะห์ปัญหากฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคจากสารก่อภูมิแพ้อาหาร ว่ามีกฎหมายบังคับใช้หรือไม่ และมีความครอบคลุมเพียงใด ตลอดจนความเหมาะสมของระดับโทษ เพื่อเป็นข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายให้สามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการศึกษา

1. ปัญหาเรื่องความไม่ครอบคลุมของกฎหมายเกี่ยวกับการให้ข้อมูลอาหารที่มีสารก่อภูมิแพ้อาหาร พบว่า

คำนิยามว่า “ฉลาก” ตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (Food Act, B.E. 2522 and amended) ที่กำหนดว่า “ฉลาก” หมายความว่า รอยประทับหรือเครื่องหมาย หรือข้อความใด ๆ ที่แสดงไว้ที่อาหาร ภาชนะบรรจุอาหาร หรือหีบห่อของภาชนะที่บรรจุอาหาร ซึ่งจะเห็นได้ว่าการแสดงฉลากอาหารไว้ที่อาหาร ภาชนะบรรจุอาหาร หรือหีบห่อของภาชนะที่บรรจุอาหารเท่านั้น จึงไม่ครอบคลุมไปถึงการแสดงฉลากอาหารที่ไม่ได้อยู่ในภาชนะบรรจุ หรือที่จะต้องแนบฉลากอาหารติดไปกับภาชนะ หรือกล่องของอาหาร หรือกรณีจะต้องแสดงฉลากอาหารในบริเวณที่เหมาะสมกับสภาพอาหาร ดังนั้น คำนิยามฉลากจึงมีความไม่ครอบคลุม

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 367) พ.ศ. 2557 เรื่อง การแสดงฉลากของอาหารในภาชนะบรรจุ (ฉบับที่ 2) (Notification of the Ministry of Public Health (No. 367) B.E. 2557 (2014) Re : Labeling of Prepackaged Foods (No. 2)) ซึ่งบังคับใช้เฉพาะอาหารในภาชนะบรรจุตาม ข้อ 4 การแสดงฉลากของอาหารในภาชนะบรรจุที่ผลิตเพื่อจำหน่าย นำเข้า เพื่อจำหน่าย หรือที่จำหน่าย ต้องแสดงข้อความภาษาไทย และอย่างน้อยจะต้องมีข้อความแสดงรายละเอียด ข้อความว่า “ข้อมูลสำหรับผู้แพ้อาหาร : มี” กรณีมีการใช้เป็นส่วนประกอบของอาหาร หรือ “ข้อมูลสำหรับผู้แพ้อาหาร : อาจมี

.....” กรณีมีการปนเปื้อนในกระบวนการผลิต แล้วแต่กรณี ความที่เว้นไว้ให้ระบุประเภทหรือชนิดของสารก่อภูมิแพ้หรือสารที่ก่อภาวะภูมิไวเกิน โดยขนาดตัวอักษรต้องปฏิบัติตามข้อ 14 (3) และสีของตัวอักษรตัดกับสีพื้นของฉลาก ขนาดตัวอักษรต้องไม่เล็กกว่าขนาดตัวอักษรที่แสดงส่วนประกอบและแสดงไว้ที่ด้านล่างของการแสดงส่วนประกอบประเภทหรือชนิดของอาหารตามวรรคหนึ่ง ซึ่งเป็นสารก่อภูมิแพ้หรือสารที่ก่อภาวะภูมิไวเกินนั้น(Food Division Food and Drug Administration, 2021) ไม่ครอบคลุมเพราะประกาศดังกล่าวกำหนดให้แสดงฉลากของอาหารในภาชนะบรรจุเป็นข้อความเพียงอย่างเดียว ไม่ครอบคลุมถึงฉลากคำเตือนในรูปแบบสัญลักษณ์ รวมทั้งไม่มีการกำหนดให้ต้องระบุสารก่อภูมิแพ้ในส่วนประกอบของอาหารรวมถึงการไฮไลต์ และมีว่า “คำเตือน” ไว้หน้าข้อความข้อมูลสำหรับผู้แพ้อาหาร ดังนั้น ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 367) พ.ศ. 2557 เรื่อง การแสดงฉลากของอาหารในภาชนะบรรจุ(ฉบับที่ 2)(Notification of the Ministry of Public Health (No. 367) B.E. 2557 (2014) Re : Labeling of Prepackaged Foods (No. 2) ซึ่งบังคับใช้เฉพาะอาหารในภาชนะบรรจุมีความไม่ครอบคลุมการคุ้มครองผู้บริโภคจากสารก่อภูมิแพ้ อาหารการแพ้กลูเตน (Gluten Intolerance) บัญญัติอยู่ในประกาศกระทรวงสาธารณสุข(ฉบับที่ 384) พ.ศ. 2560 เรื่อง การแสดงฉลากอาหารไม่มีกลูเตน(Ministry of Public Health (No.384) B.E.2560 (2017) Re : Labeling of Gluten-free Foods) เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริโภคที่แพ้กลูเตนในการเลือกซื้ออาหาร โดยกำหนดให้ต้องแสดงฉลากอาหารไม่มีกลูเตนต้องใช้ข้อความว่า “ไม่มีกลูเตน” หรือ “gluten free” เท่านั้น และกรณีที่เป็นผลิตภัณฑ์อาหารที่มีส่วนประกอบของเมล็ดธัญพืชที่มีกลูเตนตั้งแต่ 1 ชนิดขึ้นไปที่ได้ จากข้าวสาลีสายพันธุ์ Triticum species เช่น ข้าวสาลีดูรัม สเปลท์ และ คามูท เป็นต้น ข้าวไรย์ ข้าวบาร์เลย์ ข้าวโอ๊ต หรือสายพันธุ์ลูกผสมของธัญพืชดังกล่าว ซึ่งผ่านกระบวนการกำจัดกลูเตนและ ปริมาณกลูเตนทั้งหมดในผลิตภัณฑ์สุดท้าย ไม่เกิน 20 มิลลิกรัมต่ออาหาร 1 กิโลกรัมต้องแสดงข้อความ “ผ่านกระบวนการกำจัดกลูเตน” หรือ “being specially processed to remove gluten” กำกับไว้ด้วย แล้วแต่กรณีตามลำดับ (Food Division Food and Drug Administration, 2021) ซึ่งประกาศดังกล่าวมีเพียงการแสดงฉลากอาหารที่เป็นเพียงข้อความอย่างเดียว ไม่ครอบคลุมถึงการแสดงฉลากอาหารในรูปแบบสัญลักษณ์ไม่มีกลูเตนที่อาจใช้ประกอบข้อความเพื่อแสดงถึงฉลากอาหารไม่มีกลูเตน ดังนั้นประกาศกระทรวงสาธารณสุข(ฉบับที่ 384) พ.ศ. 2560 เรื่อง การแสดงฉลากอาหารไม่มีกลูเตน(Ministry of Public Health (No.384) B.E.2560 (2017) Re : Labeling of Gluten-free Foods)จึงไม่มีความครอบคลุม

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การแสดงฉลากของอาหารจัดรวมในภาชนะ(Notification of the Ministry of Public Health Re : Labeling of food composed in a container) ไม่ได้กำหนดรายละเอียดการแสดงผลสำหรับผู้แพ้อาหาร ที่ต้องแสดงบนฉลากเพื่อให้เกิดประโยชน์และคุ้มครองความปลอดภัยของผู้บริโภค เป็นการยากที่ผู้บริโภคจะเข้าถึงฉลากอาหารที่อยู่ในภาชนะอาหารจัดรวมเพื่อสำรวจว่ามีสารก่อภูมิแพ้หรืออาหารหรือไม่ เนื่องด้วยการจัดอาหารรวมในภาชนะเพื่อจำหน่ายจะมีการหุ้มห่อทำให้ไม่สามารถเข้าถึงฉลากอาหารได้ และโดยส่วนใหญ่ข้อความการแสดงผลสำหรับผู้แพ้อาหารในอาหารส่วน

ใหญ่จะอยู่ด้านหลังของผลิตภัณฑ์อาหารนั้น และรวมไปถึงยังไม่มีกฎหมายกำหนดการให้ข้อมูลอาหารที่ก่อให้เกิดภูมิแพ้จากการจำหน่ายอาหารในช่องทางอื่น ยกตัวอย่างเช่น การจำหน่ายอาหารผ่านเครื่องอัตโนมัติ การโทรศัพท์สั่งอาหารแบบซื้อกลับบ้าน และการสั่งซื้ออาหารทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ดังนั้นประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่องการแสดงฉลากของอาหารจัดรวมในภาชนะจึงไม่ครอบคลุมถึงแสดงข้อมูลสำหรับผู้แพ้อาหาร และไม่มีกฎหมายบังคับการให้ข้อมูลสำหรับผู้แพ้อาหารในอาหารที่จำหน่ายในช่องทางอื่น

2. ปัญหาเรื่องไม่มีกฎหมายบังคับการให้ข้อมูลอาหารที่มีสารก่อภูมิแพ้อาหารที่ไม่ได้อยู่ในภาชนะบรรจุพบว่า

ประเทศไทยไม่มีกฎหมายบัญญัติบังคับการให้ข้อมูลอาหารที่มีสารก่อภูมิแพ้อาหารที่ไม่ได้อยู่ในภาชนะบรรจุเพราะว่าประกาศกระทรวงสาธารณสุข(ฉบับที่ 367) พ.ศ. 2557 เรื่อง การแสดงฉลากของอาหารในภาชนะบรรจุ(ฉบับที่ 2)(Notification of the Ministry of Public Health (No. 367) B.E. 2557 (2014) Re : Labeling of Prepackaged Foods(No. 2)) ไม่คุ้มครองถึงอาหารที่ไม่ได้อยู่ในภาชนะบรรจุ ดังนั้นไม่มีกฎหมายบัญญัติบังคับการให้ข้อมูลอาหารที่มีสารก่อภูมิแพ้อาหารที่ไม่ได้อยู่ในภาชนะบรรจุ

3. ปัญหาเรื่องบทกำหนดโทษพบว่า

บทลงโทษในกรณีที่มีผู้ใดฝ่าฝืนประกาศกระทรวงสาธารณสุข(ฉบับที่ 367) พ.ศ. 2557 เรื่อง การแสดงฉลากของอาหารในภาชนะบรรจุ(ฉบับที่ 2)(Notification of the Ministry of Public Health (No. 367) B.E. 2557 (2014) Re : Labeling of Prepackaged Foods(No. 2)) และประกาศกระทรวงสาธารณสุข(ฉบับที่ 384) พ.ศ. 2560 เรื่อง การแสดงฉลากอาหารไม่มีกลูเตน(Ministry of Public Health (No.384) B.E.2560 (2017) Re : Labeling of Gluten-free Foods) บัญญัติอยู่ในมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(Food Act, B.E. 2522 and amended) โดยกำหนดโทษสำหรับผู้ประกอบธุรกิจที่ฝ่าฝืนเป็นโทษปรับไม่เกิน 30,000 บาท เพียงอย่างเดียว ไม่ได้บัญญัติโทษจำคุกไว้ลงโทษผู้กระทำความผิดแต่อย่างใด จึงไม่ได้สัดส่วนในเรื่องของความผิดที่ผู้บริโภคได้รับเพราะผู้บริโภคอาจถึงแก่ชีวิตได้หากไม่ได้ข้อมูลสารก่อให้เกิดภูมิแพ้หรือได้รับข้อมูลนั้นอย่างไม่ถูกต้อง ประกอบกับจำนวนเงินค่าปรับที่ปรับในอัตราสูงสุดนั้นน้อยมาก เมื่อเทียบกับผลกำไรที่ผู้ประกอบการจำหน่ายอาหารพึงจะได้รับจากการจำหน่ายอาหาร จะเห็นได้ว่าบทลงโทษนั้น ไม่ได้สัดส่วนในเรื่องของความรับผิดชอบต่อผลของการกระทำ จึงไม่เพียงพอที่จะควบคุมการกำกับข้อความเรื่องการแจ้งเตือนข้อมูลสารก่อให้เกิดภูมิแพ้ให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างถูกต้อง ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มเติม

นอกจากนี้ยังไม่มีความชัดเจนในกระบวนการเรียกคืนผลิตภัณฑ์อาหาร(Food Recall) ที่ไม่ได้กำกับหรือกำกับไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการให้ข้อมูลสารก่อให้เกิดภูมิแพ้ เพื่อให้มีการเปลี่ยนเป็นฉลากหรือการให้ข้อมูลใหม่ หรืออาจต้องงดการจำหน่ายอาหารนั้นหากไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขให้ฉลากหรือการให้ข้อมูลเป็นไปตามข้อกำหนดตามกฎหมายได้ โดยพิจารณาจากความปลอดภัยและสุขภาพของบริโภค

ดังนั้นการเรียกคืนผลิตภัณฑ์อาหารที่ให้ข้อมูลสารก่อให้เกิดภูมิแพ้ให้ถูกต้องตามกฎหมาย ยังไม่มีบทบัญญัติใดไว้อย่างแน่นอน

สรุปและอภิปรายผล

สรุป

1.สรุปการศึกษาปัญหาเรื่องความไม่ครอบคลุมของกฎหมายเกี่ยวกับการให้ข้อมูลอาหารที่มีสารก่อภูมิแพ้ อาหาร พบว่ามีความไม่ครอบคลุมในคำนิยามของคำว่า “ฉลาก” ตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(Food Act, B.E. 2522 and amended) ที่ครอบคลุมไปไม่ถึงการแสดงฉลากอาหารที่ไม่ได้อยู่ในภาชนะบรรจุ หรือที่จะต้องแนบฉลากอาหารติดไปกับภาชนะ หรือกล่องของอาหาร หรือกรณีจะต้องแสดงฉลากอาหารในบริเวณที่เหมาะสมกับสภาพอาหาร และมีความไม่ครอบคลุมในประกาศกระทรวงสาธารณสุข(ฉบับที่ 367) พ.ศ. 2557 เรื่อง การแสดงฉลากของอาหารในภาชนะบรรจุ(ฉบับที่ 2)(Notification of the Ministry of Public Health (No. 367) B.E. 2557 (2014) Re : Labeling of Prepackaged Foods(No. 2)) และประกาศกระทรวงสาธารณสุข(ฉบับที่ 384) พ.ศ. 2560 เรื่อง การแสดงฉลากอาหารไม่มีกลูเตน(Ministry of Public Health (No.384) B.E.2560 (2017) Re : Labeling of Gluten-free Foods) ในการกำหนดรายละเอียดที่ต้องแสดงบนฉลากของอาหารในภาชนะบรรจุ โดยกำหนดเป็นข้อความเพียงอย่างเดียว จึงไม่ครอบคลุมถึงคำเตือนในรูปแบบสัญลักษณ์ การไฮไลต์คำเตือน และปัญหาการคุ้มครองผู้บริโภคจากอาหารที่ก่อให้เกิดภูมิแพ้ไม่ครอบคลุมถึงประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การแสดงฉลากของอาหารจัดรวมในภาชนะ(Notification of the Ministry of Public Health Re: Labeling of food composed in a container)และรวมไปถึงยังไม่มีกฎหมายกำหนดการให้ข้อมูลอาหารที่ก่อให้เกิดภูมิแพ้จากการจำหน่ายอาหารในช่องทางอื่น ยกตัวอย่างเช่น การจำหน่ายอาหารผ่านเครื่องอัตโนมัติ การโทรศัพท์สั่งอาหารแบบซื้อกลับบ้าน และการสั่งซื้ออาหารทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

2. สรุปการศึกษาปัญหาเรื่องไม่มีกฎหมายบังคับการให้ข้อมูลอาหารที่มีสารก่อภูมิแพ้ อาหารที่ไม่ได้อยู่ในภาชนะบรรจุ พบว่าปัญหาเรื่องกฎหมายบังคับการให้ข้อมูลอาหารที่มีสารก่อให้เกิดภูมิแพ้ในอาหารที่ไม่ได้อยู่ในภาชนะบรรจุเกิดขึ้นเพราะในประเทศไทยมีเพียงกฎหมายการให้ข้อมูลสารที่ก่อให้เกิดภูมิแพ้ในอาหารที่อยู่ในภาชนะบรรจุ แต่ยังไม่มีความหมายบังคับให้มีการให้ข้อมูลสารที่ก่อให้เกิดภูมิแพ้ในอาหารที่ไม่ได้อยู่ในภาชนะบรรจุ ยกตัวอย่างเช่น การจำหน่ายอาหารในห้างสรรพสินค้าหรือภัตตาคาร รวมถึงการจำหน่ายอาหารในสถาบันต่าง ๆ ได้แก่ โรงเรียน มหาวิทยาลัย โรงพยาบาล เป็นต้น

3. สรุปการศึกษาปัญหาเรื่องบทกำหนดโทษ พบว่าปัญหาของบทกำหนดโทษบัญญัติอยู่ ตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(Food Act, B.E. 2522 and amended) ได้กำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนเป็นโทษปรับไม่เกิน 30,000 บาท เพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ยังไม่มีข้อความชัดเจนในกระบวนการเรียกคืนผลิตภัณฑ์อาหาร(Food Recall) ที่ไม่ได้กำกับหรือกำกับไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการให้

ข้อมูลสารก่อให้เกิดภูมิแพ้ เพื่อให้มีการเปลี่ยนเป็นฉลากหรือการให้ข้อมูลใหม่ หรืออาจต้องงดการจำหน่ายอาหารนั้น หากไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไข ให้ฉลากหรือการให้ข้อมูลเป็นไปตามข้อกำหนดตามกฎหมายได้ โดยพิจารณาจากความปลอดภัยและสุขภาพของบริโภค

อภิปรายผลการศึกษา

1. ปัญหาเรื่องความไม่ครอบคลุมของกฎหมายเกี่ยวกับการให้ข้อมูลอาหารที่มีสารก่อภูมิแพ้อาหาร พบว่าคำนิยามของคำว่า ฉลาก และกำหนดให้แสดงฉลากของอาหารในภาชนะบรรจุเป็นข้อความเพียงอย่างเดียว ขัดแย้งกับหลักกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป็นการจำกัดสิทธิผู้บริโภคที่จะมีสิทธิที่จะได้รับคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้า และสิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้า

2. ปัญหาเรื่องไม่มีกฎหมายบังคับการให้ข้อมูลอาหารที่มีสารก่อภูมิแพ้อาหารที่ไม่ได้อยู่ในภาชนะบรรจุ พบว่าไม่มีกฎหมายบัญญัติบังคับการให้ข้อมูลอาหารที่มีสารก่อภูมิแพ้อาหารที่ไม่ได้อยู่ในภาชนะบรรจุ ขัดแย้งกับหลักกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริโภคจะไม่สามารถได้รับความคุ้มครองในกรณีที่ได้รับประทานอาหารที่ไม่ได้อยู่ในภาชนะที่มีสารก่อภูมิแพ้อาหาร

3. ปัญหาเรื่องบทกำหนดโทษ พบว่าโทษปรับไม่เกิน 30,000 บาท เพียงอย่างเดียวขัดแย้งกับหลักสัดส่วนในเรื่องของความผิด ทั้งนี้เป็นเพราะจำนวนเงินค่าปรับที่ปรับในอัตราสูงสุดนั้น น้อยมาก เมื่อเทียบกับผลกำไรที่ผู้ประกอบการจำหน่ายอาหารพึงจะได้รับจากการจำหน่ายอาหาร

4. แนวทางปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง พบว่าสอดคล้องกับหลักกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริโภคได้รับความคุ้มครองจากสารก่อภูมิแพ้อาหารที่ครอบคลุมและเพียงพอ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาเรื่องความไม่ครอบคลุมของกฎหมายเกี่ยวกับการให้ข้อมูลอาหารที่มีสารก่อภูมิแพ้สำหรับอาหารไม่ครอบคลุม

(1) ข้อเสนอแนะให้แก้ไขเพิ่มเติมในพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในส่วนคำนิยามของคำว่าฉลาก จากเดิม “ฉลากหมายความว่าความรวมถึงรูป รอยประดิษฐ์ เครื่องหมาย หรือข้อความใด ๆ ที่แสดงไว้ที่อาหาร ภาชนะบรรจุอาหาร หรือหีบห่อของภาชนะที่บรรจุอาหาร” เป็นว่า “ฉลากหมายความว่าความรวมถึงรูป รอยประดิษฐ์ เครื่องหมาย หรือข้อความใด ๆ ที่แสดงไว้ที่อาหาร ภาชนะบรรจุอาหาร หีบห่อของภาชนะที่บรรจุอาหาร หรือที่อื่นใดที่เหมาะสมแก่สภาพของอาหารที่จำหน่ายนั้น”

(2) ข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการแสดงฉลากของอาหาร ในภาชนะบรรจุ ข้อ 4(6) โดยแก้ไขเพิ่มเติมว่า “ให้ระบุประเภทหรือชนิดของสารก่อภูมิแพ้หรือสารที่ก่อภาวะภูมิไวเกิน ลงในส่วนประส่วนประกอบของอาหาร พร้อมทั้งทำตัวข้อความหนาและ

มีสีที่ติดกับพื้นหลังเป็นไปในลักษณะที่ให้อาหารก่อภูมิแพ้แตกต่างจากส่วนประกอบอื่นโดยทั่วไปที่ไม่ก่อให้เกิดภูมิแพ้ และมีความเห็นว่า “คำเตือน” แสดงในกรอบสี่เหลี่ยมสีของกรอบติดกับสีพื้นฉลากดังนี้ และให้ทำตัวข้อความหนาและมีสีที่ติดกับพื้นหลังเป็นไปในลักษณะที่อ่านออกได้ง่าย พร้อมทั้งไฮไลต์คำเตือน(Text Highlight) หรือแสดงในรูปแบบสัญลักษณ์ให้ข้อมูลของประเภทหรือชนิดของอาหารที่มีสารก่อภูมิแพ้ หรือสารที่ก่อภาวะภูมิไวเกิน กรณีมีการใช้เป็นส่วนประกอบของอาหาร หรือกรณีมีการปนเปื้อนในกระบวนการผลิต” โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 วรรคหนึ่ง และมาตรา 6 (10) แห่งพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมีอำนาจออกประกาศ

(3) ข้อเสนอแนะให้ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข บังคับให้มีข้อความการแจ้งเตือนประเภทหรือชนิดของอาหารที่มีสารก่อภูมิแพ้ หรือสารที่ก่อภาวะภูมิไวเกิน ในอาหารที่จำหน่ายผ่านเครื่องจำหน่ายสินค้าอัตโนมัติ โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 วรรคหนึ่ง และมาตรา 6 (10) แห่งพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมีอำนาจออกประกาศ

(4) ข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่องการแสดงฉลากอาหารไม่มีกลูเตน โดยให้เพิ่มเติม “สัญลักษณ์ไม่มีกลูเตน ที่อาจใช้ประกอบข้อความเพื่อแสดงถึงฉลากอาหารไม่มีกลูเตน” โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 วรรคหนึ่ง และมาตรา 6 (10) แห่งพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมีอำนาจออกประกาศ

2. ข้อเสนอแนะในการไม่มีกฎหมายบังคับการแสดงผลอาหารที่มีสารก่อภูมิแพ้ในอาหารที่ไม่อยู่ในภาชนะบรรจุ

ข้อเสนอแนะให้ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการแสดงฉลากของอาหารที่ไม่ในภาชนะบรรจุ ดังต่อไปนี้ “การให้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับประเภทหรือชนิดของอาหารที่มีสารก่อภูมิแพ้ หรือสารที่ก่อภาวะภูมิไว โดยทำเป็นรายการและแสดงไว้ในที่เห็นอย่างชัดเจน ยกตัวอย่างเช่น แสดงข้อมูลไว้ที่บนเมนูอาหาร แสดงข้อมูลไว้ที่บนกระดาน หรือแสดงข้อมูลไว้ที่ชุดข้อมูล หากไม่มีการให้ข้อมูลแก่ผู้บริโภคโดยตรงต้องชี้แนะว่าจะหาข้อมูลได้จากแหล่งใด

สำหรับการซื้ออาหารในช่องทางการโทรศัพท์สั่งอาหารไปรับประทานที่บ้าน ผู้ประกอบการจำหน่ายอาหารจะต้องให้ข้อมูลอาหารที่มีสารก่อให้เกิดภูมิแพ้ ดังนี้ ให้ข้อมูลสารอาหารที่มีสารก่อภูมิแพ้ ก่อนที่ผู้บริโภคซื้ออาหารอาจเป็นตัวหนังสือหรือใช้วาจาชี้แจง หรือให้ข้อมูลสารอาหารที่มีสารก่อภูมิแพ้ เมื่อนำอาหารไปส่งอาจเป็นตัวหนังสือหรือใช้วาจาชี้แจง” โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 วรรคหนึ่ง และมาตรา 6 (10) แห่งพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมีอำนาจออกประกาศ

3 ข้อเสนอแนะบทกำหนดโทษ

(1) ข้อเสนอแนะให้แก้ไขเพิ่มเติมบทกำหนดโทษมาตรา 51 ที่บัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดฝ่าฝืนประกาศซึ่งออกตามมาตรา 6 (10) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามหมื่นบาท” แห่งพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นให้แก้ไขเพิ่มเติมโทษในกรณีและผู้ประกอบการจำหน่ายอาหารฝ่าฝืนกฎหมายการคุ้มครองผู้บริโภคที่มีสารก่อภูมิแพ้ในอาหาร ในกรณีโทษปรับใช้หลักการกำหนดค่าเสียหายที่คำนวณจากผลกำไรยอดรวมสินค้าทั้งหมดที่มีในตลาด โดยคำนวณค่าเสียหายจากราคาของอาหารที่ฝ่าฝืนที่ยึดได้ จะถูกแปลงนำมารวมคิดเป็นค่าเสียหาย และในกรณีโทษจำคุก ให้เพิ่มเติมโทษจำคุกสองกรณีคือ กรณีที่ผู้ใดฝ่าฝืนกฎหมายการคุ้มครองผู้บริโภคที่มีสารก่อภูมิแพ้ในอาหารจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส และกรณีที่ผู้ใดฝ่าฝืนกฎหมายการคุ้มครองผู้บริโภคที่มีสารก่อภูมิแพ้ในอาหารจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย”

(2) ข้อเสนอแนะให้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในส่วนการเรียกคืนผลิตภัณฑ์อาหารที่ฝ่าฝืนกฎหมายการคุ้มครองผู้บริโภคที่มีสารก่อภูมิแพ้ในอาหาร เพื่อเปลี่ยนแปลงปรับปรุง แก้ไขให้ถูกต้องตามกฎหมาย หรือให้จัดการจำหน่ายในกรณีที่ไม้อาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ และให้สิทธิผู้บริโภคคืนอาหารที่ฝ่าฝืนกฎหมายการคุ้มครองผู้บริโภคที่มีสารก่อภูมิแพ้ในอาหาร พร้อมทั้งได้เงินคืนเต็มจำนวน

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

1. ได้รับความรู้เกี่ยวกับประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 367) พ.ศ. 2557 เรื่องการแสดงผลภาพของอาหารในภาชนะบรรจุและประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 384) พ.ศ. 2560 เรื่องการแสดงผลภาพอาหารไม่มีกลิ่น
2. ได้รับความรู้เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคจากสารก่อภูมิแพ้ในอาหารที่อยู่ในอาหารที่ไม่ได้อยู่ในภาชนะบรรจุ
3. ได้รับความรู้เกี่ยวกับบทกำหนดโทษที่ฝ่าฝืนประกาศกระทรวงสาธารณสุขประกาศซึ่งออกตามมาตรา 6 (10) แห่งพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
4. ได้รับความรู้เกี่ยวกับการเรียกคืนผลิตภัณฑ์อาหารที่ฝ่าฝืนกฎหมายการคุ้มครองผู้บริโภคที่มีสารก่อภูมิแพ้
5. กระทรวงสาธารณสุขสามารถนำไปปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มเติม ตลอดจนการออกกฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคจากที่มีสารก่อภูมิแพ้ในอาหาร

เอกสารอ้างอิง

Codex Alimentarius. CODE OF PRACTICE ON FOOD ALLERGEN MANAGEMENT FOR FOOD BUSINESS OPERATORS. Retrieved Codex Alimentarius May 3, 2021, From : http://www.fao.org/fao-who-codexalimentarius/sh-proxy/en/?lnk=1&url=https%253A%252F%252Fworkspace.fao.org%252Fsites%252Fcodex%252FStandards%252FCXC%2B80-2020%252FCXC_080e.pdf

Food and Drug Administration. Food Allergies. Retrieved Food and Drug Administration May 3, 2021, From : <https://www.fda.gov/food/food-labeling-nutrition/food-allergies>

Food Division Food Law. Retrieved Food and Drug May 30, 2021, From : <http://food.fda.moph.go.th/law/>

Food Standards Agency. Food allergy and intolerance. Retrieved Food Standards Agency May 3, 2021, from : <https://www.tssw.org.uk/wp-content/uploads/2017/09/THAI-March-2017.pdf>

International Food Standard Food Allergen Labeling. Retrieved Food and Drug May 30, 2021, From : http://fic.nfi.or.th/law /upload/file1/USA_68.pdf

Nattaporn Preechathammarat. (2020) Consumer Protection of Food Safety of the European Union. Retrieved on May 30 2021, from the Office of the Council of State <http://web.krisdika.go.th/pdfPage.jsp?type=act&actCode=13759>

National Food Institute EU Food Information Regulation. Retrieved on May 30, 2021 from the Food Institute : <http://www.nfi.or.th. /search.Displaying food information for consumers>

Nontawat Nawatrakulpisut. (2017) Consumer Protection Law. Pathum Thani : Textbook and Teaching Document Project Faculty of Law Thammasat University

Office of the Consumer Protection Board. Consumer rights. Retrieved May 30, 2021. from the Office of the Consumer Protection Board. : https://www.ocpb.go.th/news_view.php?nid=9764

